

Toronto 15.09.2018

Eminencia, excelencie, drahý vladyka Marián Andrej, milí priatelia, bratia a sestry

Vo vyznaní viery sa modlíme a vyznávame, že veríme:

V jednu, svätú, všeobecnú (katolícku), apoštolskú Cirkev.

Dnešné uvedenie do úradu nového biskupa vladyku Mariána Andreja Pacáka je mimoriadnou príležitosťou k prežitiu skúsenosti tejto všeobecnosti, katolicity, teda skutočnej univerzálnosti Cirkvi.

Na prvý pohľad vnímame tento prejav univerzálnosti už zastúpením biskupov rôznych cirkví *sui iuris* na tejto dnešnej slávnosti.

Arcibiskup kardinál Collins tu reprezentuje ako torontský arcibiskup rímskokatolícku cirkev, ktorá je na území Kanady väčšinová. Nový biskup Marián Andrej si je vedomý, že od dnešného dňa reprezentuje slovenských gréckokatolíkov v Kanade aj v ich vzťahu k latinskej cirkvi – veď sa stáva aj členom biskupskej konferencie.

Sú tu prítomní biskupi aj ďalších východných cirkví, z Kanady i zahraničia a to jednak byzantského obradu, tak aj iných tradícií, iných východných cirkví. Ich prítomnosť je znakom spolupatričnosti nového biskupa a cirkvi, ktorú reprezentuje, jednak do rodiny cirkví byzantskej tradície ako aj do širšej rodiny východných katolíckych cirkví.

Popri reprezentantovi Apoštolskej nunciatúry je aj moja prítomnosť, spolu s podsekretárom otcom Lorussom prejavom osobitného vzťahu Apoštolskej Stolice ku slovenskej gréckokatolíckej eparchii sv. Cyrila a Metoda v Kanade.

A do týchto troch rozmerov komúnie, jednoty – jednoty s miestnou rímskokatolíckou cirkvou, jednoty s inými východnými katolíckymi, jednoty so Svätou Stolicou predstavujúcou celú Katolícku cirkev, vstupuje ešte jeden rozmer, jeden vzťah, ktorý sa stáva v tejto chvíli osobitne viditeľný a zreteľný. Je to vzťah vnútri slovenskej gréckokatolíckej cirkvi, medzi jej metropoliou, ktorá sa nachádza na Slovensku a slovenskou gréckokatolíckou eparchiou v Kanade. Katolicita, teda univerzálnosť sa prejavuje aj v tom, že dnes do úradu biskupa v Toronte je uvádzaný biskup pochádzajúci zo Slovenska, biskup mladý, predstavujúci novú generáciu cirkvi. Jeho osoba bude tým najviditeľnejším spojivom medzi cirkvou „v starom kraji“ – a tu v Kanade. Toto spojivo nie je ničím novým, nie je len ničím citovým, či folkórnym, ale je aj skutočne právnym a ekleziologickým spojivom, ktoré v tejto chvíli ale nadobúda konkrétnejší a viditeľnejší prejav.

Nový biskup je menovaný do tohto úradu Svätým otcom, ale súčasne sa stáva členom episkopátu slovenskej gréckokatolíckej cirkvi *sui iuris* a ďalším, teda štvrtým, riadnym členom Rady hierarchov, v ktorej bude podľa noriem práva brať riadnu účasť. V jeho osobe sa teda osudy gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku a gréckokatolíkov v Kanade nanovo viditeľne aj štrukturálne prepájajú.

Slovenskí gréckokatolíci, ktorí prišli do Kanady v rôznych migračných vlnách, z ekonomických i politických dôvodov, predovšetkým v priebehu 20. storočia a napriek fyzickej vzdialenosti, napriek politickým a spoločenským prekážkam nestratili svoje povedomie cirkevnej i národnej príslušnosti. Ako inak by sme si mohli vysvetliť ich snahy o zorganizovanie vlastných farností, o dosiahnutie vlastnej cirkevnej štruktúry. Tieto vyvrcholili v roku 1980 zriadením osobitného biskupstva sv. Cyrila a Metoda pre slovenských gréckokatolíkov v Toronte, biskupstva, ktorého jurisdikcia sa ale rozkladá na celé teritórium Kanady. Týmto krokom bola zavŕšená dlhá púť tohto cirkevného spoločenstva.

Veď slovenskí gréckokatolíci sa začali organizovať v Kanade už v prvej polovici 20. storočia, najprv ešte pod spoločnou jurisdikciou ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi. Zvlášť dôležitým sa stal rozvoj gréckokatolíckeho cirkevného života v slobodnom svete, teda aj v Kanade najmä v období prenasledovania gréckokatolíckej cirkvi komunistickým režimom v Československu, v rokoch 1950-1968. Prvý torontský slovenský gréckokatolícky biskup o. Michal Rusnak poznal toto prenasledovanie na vlastnom osude, keď bol v roku 1950 spolu s ďalšími rehoľníkmi uväznený. Keď sa mu z väzenia podarilo ujsť a dostať sa do slobodného sveta, stal sa hlasom prenasledovanej cirkvi na Slovensku. Týmto hlasom bol na II. Vatikánskom koncile, ale i vtedy, keď bolo treba podporiť v roku 1968 znovu-legalizovanie tejto cirkvi v Československu. V tejto jeho snahe ho všemožne podporovali aj veriaci z Kanady – nemožno tu nespomenúť zásluhy pána Štefana Romana a ďalších jednotlivcov, členov krajanských a náboženských organizácií, ako aj ďalších priateľov slovenských gréckokatolíkov, ako bol napríklad páter Michal Lacko v Ríme, ktorý bol v úzkom spojení aj s kanadskými Slováckmi.

Gréckokatolíci na Slovensku počas dlhých desaťročí - po smrti našich biskupov mučeníkov Pavla Gojdiča a Vasila Hopka - nemohli mať svojho vlastného biskupa. V tejto

situácii bolo zriadenie torontského biskupstva a menovanie vlastného biskupa tu v Kanade, v slobodnom svete, aj signálom podpory a dôvery pre Cirkev na Slovensku. Svätý otec Ján Pavol II. túto svoju priazeň voči gréckokatolíkom zdôraznil nielen vytvorením osobitnej eparchie, ale aj osobnou posviackou rozostavanej katedrály počas svojej pastoračnej návštevy Kanady.

Po páde komunizmu sa biskup Rusnák mohol vrátiť na Slovensko, aby tu bol spolusväiteľom prešovského biskupa Jána Hirku a neskôr aj vladyku Milana Chautura.

Od týchto rokov prvých obnovených kontaktov už uplynuli takmer tri desaťročia.

Predtým počas viacerých desaťročí bola slovenská gréckokatolícka cirkev bez biskupov. Naším jediným reprezentantom v kolégiu biskupov bol kanadský slovenský gréckokatolícky biskup. Na Slovensku bola náboženská tlač násilne obmedzovaná. Kanadský gréckokatolícky časopis *Mária*, bol tak jedným z mála zdrojov informácií o živote cirkvi i miestom formovania našej duchovnej i kultúrnej identity. Aj týmto a viacerými inými spôsobmi kanadskí slovenskí gréckokatolíci v minulosti dokazovali, že im nie sú ľahostajné osudy Cirkvi v ich starej domovine.

Dnes má každé z troch biskupstiev na Slovensku svojho vlastného biskupa, gréckokatolícki biskupi zo Slovenska konajú biskupskú službu aj v Čechách, na Ukrajine, v Spojených štátoch amerických, vo Vatikáne. Cirkev na Slovensku, napriek svojej málopočetnosti žije hlboko rozvetveným duchovným, náboženským i spoločenským životom. Dnes je teda načase, aby Slovenská gréckokatolícka cirkev konkrétne dokazovala, že jej nie sú ľahostajné osudy spoločenstva gréckokatolíkov v Kanade. Dnes tak robí tak aj tým, že poskytuje miestnej cirkvi biskupa, mladého rehoľníka, ktorý už dokázal svoje kvality svojou pastoračnou činnosťou na Slovensku a prijal výzvu venovať svoj život komunite v Kanade.

Otec Marián Andrej prichádza do Kanady, aby miestnej cirkvi poskytol dary, ktoré mu Pán Boh udelil a ktoré svojou usilovnosťou aj zveľadil. Má skúsenosti z priamej pastoračnej farskej praxe, ale rovnako aj zo špecifickej starostlivosti o duchovné vedenie Bohu zasvätených osôb, keďže posledné roky bol duchovným v kláštore sestier redemptoristiek, teda v kláštore kontemplatívnych mníšok. V minulosti dokázal svoju schopnosť prispôbiť sa aj životu mimo Slovenska – keďže strávil viacero rokov na štúdiách v Poľsku a v Taliansku. Tu dokázal aj svoje intelektuálne schopnosti štúdiom morálnej teológie a cirkevného práva. Po ľudskej stránke, z hľadiska osobnej prípravy teda spĺňa predpoklady na to, aby sa mohol stať dobrým pastierom zverného mu Božieho ľudu, aby pomáhal oživovať a zveľadovať torontskú eparchiu sv. Cyrila a Metoda. Samozrejme, že úsilie jedného človeka, aj toho najschopnejšieho by nikdy nebolo dostatočné. Je preto potrebné obnoviť nový náboženský zápal v celom spoločenstve slovenských gréckokatolíkov v Kanade. Ale do budúcnosti je potrebné uvažovať aj o ďalšom rozvinutí vzťahov a kontaktov s materskou cirkvou na Slovensku. Tieto kontakty budú vyjadrením spolupatričnosti a ochoty vzájomne si pomáhať, tak ako sa to patrí medzi údmi toho istého tela.

Počas niekoľkých posledných desaťročí sa vymenili generácie biskupov i veriacich – v Kanade i na Slovensku. Radikálne sa zmenili spoločenské pomery. Celý svet prešiel do novej fázy medzinárodných vzťahov, zmenili sa aj mnohé situácie vnútri Katolíckej cirkvi. Po páde totalitných režimov 20. storočia, po páde nacizmu i komunizmu, na prahu tretieho tisícročia sa stáva staro-novou výzvou pre ohlasovanie kresťanstva praktický materializmus, ktorý vychádza ani nie tak z jasne formulovaných filozofických základov, ako skôr z elementárneho ľudského egoizmu. Tento je podporovaný aj protináboženským rozmerom rôznych foriem ideologického sekularizmu. S tým všetkým sa stretáva Cirkev v rôznej forme a v rôznej sile už od svojich začiatkov a bude tak tomu, až do konca vekov. Jej úlohou ale bude stále ohlasovanie Pravdy, pravdy o človeku, stvorenom na Boží obraz a podobu, pravdy o človeku určenom pre večný cieľ, pre svoje trvalé spojenie s Bohom, pravdy o Všemohúcom Bohu, ktorý vstúpil do dejín ľudstva vtelením v osobe Ježiša Krista. V podstate ide o hľadanie odpovede na základné otázky, ktoré si každé uvažujúce individuum kladie, teda otázky o pôvode, zmysle a cielei vlastnej existencie: „Kto som, odkiaľ som, načo tu som, kam mám ísť, ako sa tam dostanem?“

Cirkev od svojich počiatkov, až do konca vekov má plniť svoje poslanie poukazovaním na to, že na tieto základné otázky, ktoré si človek kladie (alebo ktoré by si aspoň mal klásť, aby bol hodný nazývať sa človekom) existuje odpoveď a že túto odpoveď nachádza v Kristovi, v jeho posolstve, v jeho učení.

Drahý vladyka Marián Andrej! Ako nástupca apoštolov nastupuješ do svojho úradu, do úradu biskupa tohto malého spoločenstva slovenských gréckokatolíkov v Kanade. A keby aj niekto možno chcel považovať tento tvoj úrad za štatisticky zdanlivo málo dôležitý, je našou

úlohou tu jasne povedať, že poslanie biskupa sa nemeria v natoľko počtom veriacych, ktorých biskup spravuje, či veľkosťou a počtom inštitúcií, ktorú sú pod jeho administráciou, ale na prvom mieste obsahom a silou svedectva, ktoré svojim životom a učením vydáva.

Toto možno nechápe dnes každý. Ale nielen dnes. Ani v minulosti to nebolo každému jasné. Len preto sa mohol Stalin kedysi vyjadrovať opovržlivo voči Katolíckej cirkvi s otázkou: “Koľko tankových divízií ma Vatikán!?”

Tankové, či iné divízie, ekonomická sila, nadnárodné korporácie, mediálne impériá, – zdá sa že sú to oni, ktoré ovládajú tento svet. Kristus však prišiel na tento svet, na svet, ktorý Boh tak miloval, “že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezhynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život.”(Jn 3, 16).

Boh teda miluje tento svet, veď neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil.” (Jn 3,17). Súčasne tento Syn ale prišiel na svet ako „znamenie, ktorému budú odporovať“. Každý, kto sa verne drží jeho učenia, kto sa rozhodne nasledovať ho vo svojom živote, sa takisto stane znamením pre tento svet, znamením, ktorému budú možno mnohí rovnako odporovať. Boh miluje svet ale „svet“ to nechápe a búri sa proti Bohu, aj proti jeho Vtelenej Láske. Ani toto nás nesmie znechutiť, či zastrašiť. Pamätaj na Kristove slová pri Poslednej večeri, ako odkaz svojim apoštolom:

„Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás. Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho, ale preto, že nie ste zo sveta, že som si vás ja vyvolil zo sveta, svet vás nenávidí. Spomeňte si na slovo, ktoré som vám povedal: Sluha nie je väčší ako jeho pán. Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás; ak zachovávali moje slovo, budú zachovávať aj vaše.” (Jn 15, 19-20).

Ale netreba byť pesimistom a hovoriť len o “nenávisti sveta” ako by sme mali žiť v akomsi strachu z neho. Žijeme v tomto svete, ale nepatríme mu celkom. Nepatríme tomuto svetu, ale máme oň záujem, pretože uznávame, že aj tento svet túži tiež po láske a dobre, ba že je schopný - v poriadku seba vlastnom - konať prirodzené dobro. Veď Kristus nám rovnako hovorí aj: “A kto by vám dal piť čo len za pohár vody preto, že ste Kristovi, veru, hovorím vám: Nepríde o svoju odmenu.” (Mk 9, 41).

Vladyka Marián Andrej! Tu v Kanade, možno ešte viac ako tomu bolo v tvojom doterajšom pôsobení na Slovensku, si budeš musieť uvedomiť, že žijeme v komplikovanom svete. *“Dnešný svet sa javí mocným a zároveň slabým, schopným toho najlepšieho i toho najhoršieho: otvára sa mu cesta k slobode, alebo k otroctvu; k pokroku, alebo k úpadku; k bratstvu, alebo k nenávisti. Okrem toho si človek uvedomuje, že má správne usmerňovať sily, ktoré sám vyvolal a ktoré ho môžu buď zničiť, alebo mu slúžiť. A preto si sám sebe kladie otázky.”* (LG 9)

Preto mohol aj II. Vatikánsky koncil jasne deklarovať, že *“radosti a nádeje, žalosti a úzkosti ľudí dnešných čias, najmä chudobných a všetkých, ktorí trpia, sú zároveň radosťami a nádejami, žalosťami a úzkosťami Kristových učeníkov a niet nič naozaj ľudské, čo by nenašlo ozvenu v ich srdciach”* (LG 1)

Milý vladyka Marián Andrej! Ako biskup si poslaný ohlasovať tomuto svetu to, že *“svet, o ktorom kresťania veria, že ho stvorila a udržiava Stvoriteľova láska, bol síce podrobený otroctvu hriechu, ale ukrižovaný a zmŕtvychvstalý Kristus ho vyslobodil, keď zlomil moc Zlého, aby sa svet pretvoril podľa Božích úmyslov a dosiahol svoje završenie”* (LG 2).

Tento paschálny rozmer našej viery nech naplní tvoj kňazský a biskupský život. Nech teda Presvätá Bohorodička, ktorej sviatok Narodenia si v tejto katedrále pripomíname, je Tvojou ochranou. Ona stála uprostred rodiacej sa Cirkvi, okolo nej sa zhromažďovali Apoštoli na spoločných modlitbách. Zasnúť jej svoju biskupskú službu od prvého dňa tvojho účinkovania. V duchu tradície otcov redemptoristov sa k nej môžeš obracať ako k “Matke ustavičnej pomoci”. Na našich byzantských ikonách ju zobrazujeme ako Hodigitriu, teda ako tú, ktorá nám ukazuje cestu. Nech ťa sprevádza na Tvojich cestách a predovšetkým nech nasmeruje Tvoju životnú cestu k cieľu nás všetkých, k svojmu synovi Ježišovi Kristovi. Jemu nech je sláva naveky.

Sláva Isusu Christu!

Tento paschálny rozmer našej viery nech naplňa tvoj kňazský a biskupský život.